

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1.70 кор.

За границею:

на цілий рік: зі щоденною
виплатою 7 доларів, або 12
рублів; з виплатою двічі
в тижні 5½ долара, або 10
рублів; з виплатою що субо-
ти 4½ долара, або 9 рублів.
Поодинокое число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича

Виходить у Львові що дня крім неділь руских свят о 5½ год. по полудні.
Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» при ул. Оссолинських ч. II. (партер) (фронт від ул. Утхой). Експедиційна місцевість в Агенції Соколовского в насажі Гавсманна.
Рукописи звертає ся лише напередні застережені.— Реклямації неопечатані є вільні від порта.— Огольщеня значайні приймаються по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 іч від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Росія й Італія.

(X) Імовірно з великим вдоволенням виїхав цар з гостини в савойським замку Ракконіджі, в туринським низу. До місцевостей замітних в історії 1909-го року Реваль-Шербур прибула Ракконіджі, бо нема ніякого сумніву, що зїзд сей царя з італійським королем має велике політичне значіне. В повороті царя з Італії мав Пішон, французский міністер заграничних справ, нагоду представити ся ц реви і з ним та з міністром Ізвольским поговорити про політичні справи. Тоасти виголошені обидвома монархами в Ракконіджі зазначили перед світом повну згоду поглядів і сильність інтересів обидвох держав, а для будучини бажане тривкого і спільного поступованя. Тим способом побіч тридержавного союзу повстав новий дводержавний, котрого цілю виразно зазначено пильноване балканських інтересів обидвох згаданих держав, очевидно з обмеженем інтересів Австрії.

Видана італійським правительством заява проголошує, що цілю союзу Росії й Італії є усталити status quo в Туреччині і незалежність та привільний мирний розвиток балканських держав, отже зближене Росії й Італії не повинно викликати недовіря і вважати ся всіма державами яко порука европейского мира. Так само міністер Ізвольський запевняв дневниківів, що зустріч обох монархів має метою удержане status quo на Балкані, утривалене а не замотане політичного положеня. Приязнь Італії є цінна для Росії, бо Італія сама вже є могутна своїми союзами, а навіть Австрія по думці Ізвольского повтає з вдоволенням се зближене. Але Ізвольський дипломатично обминає відповідь на запитане дневниківів, длячого цар для осягненя сеї цілі відбуває подорож такими манівцями. В сих розмовах пробивала ся виразна радість Ізвольского задля осягненя ним успіху.

Перше зближене між Росією а Італією, проголошене свого часу в італійським парламенті міністром Титтонім виклиало дивне вражене, бо се порозуміне в Дезію послідувало в часі найкритичнійшій для боснійської прилуки. Вярвяді описля Ізвольський заявив в думі, що Росія звязала ся вже давніше що до Босни і що він не противить ся прилуці, але ся заява була троха опізнена і він всеж таки робив перепони Австрії. Він іменно піддав гадку обласної винагороди Сербії і се причинило ся до дальшого запутаня справи.

Тим способом поставив був Ізвольський в дуже немиле положенне Італію, котра з одного боку мала зобовязане супроти тридержавного союзу і станула супроти него в суперечність своїми новими взаєминами. Гроза тим способом викликана усунула ся при участі Титтоного, котрий причинив ся чимало до поясненя положеня і уложени формули, яка довела до мира.

З того часу багат в Європі перемінлило ся. В Туреччині усталила ся нова управа, взаємини між державами поправили ся, а особливо усунуло ся заострене між Австро-Угорщиною і Англією наслідком обмі-

ни телеграми між імператором Франц Йосифом а королем Едвардом підчас єго побуту в Марієнбаді. В Італії особливо пильно слідять за настроєм, який панує в світовій морській державі Англії а італійська середземноморська держава все оглядає ся на те, по чийй стороні Англії. Европейські держави бажать усі і потребуть тривкого мира, а так само Австро-Угорщина бажане мира і усталеня відносин на Балкані. Тимто Австро-Угорщина довершила прилуки Босни і Герцеговини, щоби справи балканські вивести на чисту воду а що не має намірів заборчих показала се відступленем добровільним Новобазарского санджаку Туреччині. Але про се нема думки, щоби Австрія зрєкла ся дальшого впливу на балканські справи. Австро-Угорщина бажане жити в добрій згагоді з усіма сусідами, а що Росія й Італія запевняють, що они того самого бажать, отже нема поводу до якого небудь затривоженя і до суперечности.

Положенне Русинів в Босні.

(Пильше).

І чоуж то вже не переніс наш многострадальний нарід... кільки терпінє, кільки мук...

А час пливе та пливе, та красної долі для народу як не було, так і нема... Полюбила нас, здаєть ся, біда так, що і не відчепитись нам від неї...

Минула ся біда половецка, настала неволя татарска. Минула ся татарска — настала панцизна. І та минула ся, а чи народови в чім поліпшило ся? Де там...

Яким був Іванище бідним, таким і тепер лишив ся... Таким може і лишить єя, за допущом Божим на віки...

* * *

Одним із найбільших наших народних нещастє се малоземельність. Кажуть, що колись ще за небіжки панцини мав наш чоловік доволі землі, лише клопїт, що не мав часу її обробити, бо вічно на двірським лані робив, а собі лише прихапцем. А тепер був би час коли обробити землицю, так щож — нема її... Бо ось третє покоління після панцини мав вже лише по куснику з тої землиці, що була за панцини, а з того годі вже вижити, та оплатити всякі данини.

Не даво отже, що якраз ту тяжку хвилю нашого народа стали використовувати всякі проїдисвітї-дершкіри, аби заманити наш нарід в далекі заморські краї, обіцяючи їм там золотий рай, а головно землі, кільки душа захоче...

Ось і стали вештати ся по нашім краю різні агенти, які заохочували наш нарід до переселеня за море, прим. до Бразилії, Канади та до Зєдинених Держав, де справді було землі богато, а мало робучих рук. В тім лише біда, що була то земля не рухана споконвіку, а часто непроходимою, глухою пущею.

Та тимчасом — скоро тільки наш нарід зачув, що дістане за морем землю даром, то аж стрепезув ся з радости, бо звісно: у него земля тим, чим для риби вода. Нема води, нема й риби, нема землі, то й хліба не буде.

Наш нарід легковірний, добродушний, то і

тепер скоро повірив усяким заволокам, які обіцявали єму грушки на вербі... Правда — свої мудрі люди почали віраджувати — остерегати, та коли наш чоловік повірив своєму, щоби той радив єму найліпше? Ніколи!

І для того дуже часто попадає наш чоловік в біду, з котрої потім і сам вилізти не може, ані єго виратувати не можна.

Ось і почали агенти тягнути наших людей то до Бразилії, то до Зєдинених Держав, то до Канади (усе в Америці), почали набивати свої кишені золотом, торгуючи нашими людьми немов худобою.

В однім році 1895. виїхало 8.142 наших людей, усі майже зі східної Галичини. З самого золочівского повіту виїхало в тім році 2.140 душ¹⁾.

І ішов наш нарід за море на ослїц, на певну загладу, повіривши оповіданям несовісних агентів, які відсилали людей в різні сторони, нераз навіть туди, куди нашим людям і не снило ся їхати.

Так і позавозили наших людей до Аргентини, а навіть до Австралії та Гоголюлю, що лежить серед великого моря, ще навіть за Америкою²⁾.

В чужих заморських краях бідували наші люди сто раз більше як в Галичині, то гинули з біди і горячого клімату, як мухи.

А кількиж то мусїли они начекати ся, заким дістали обіцяну агентами землю. Як набїдували ся в кошарах, в яких їх тимчасово перетримували мов худобу, сего і на воловій скірі не списав би...

Вкінци діждали ся землі ті, що ще не повмирили... Та якаж то земля була?

Відвічні ліси, пралїси..., в яких тільки дикий звїр гуляв. Ізакї наш чоловік ті ліси повалив, та випалив, (бо то був спосіб, яким добував ся ґрунт), то не одного, але сотки смерть повалила.

Так і найшли собі наші люди за морем смерть а не житє...

А кількиж то було таких, що за останні гроші вернули назад до краю? А про тих, що не мали за що вернути і лишили ся на волю судьб в Бразилії, про тих і не вгадує. Ті гинуть марно.

А тимчасом ті, що лишили ся при житю та згодом розгосподарили ся, бідували тяжко також і тому, що було їм тужно за рідним краєм, за родиною, за рідним словом...

В чужім краю не було ані церкви, ані священника, не було чути слова Божого на рідній мові, не було де висповідати ся, не було кому дитини охрестити, помершого похоронити, і то добивало до рєшти наших людей. І для того стали они писати до краю найперше за священниками а згодом і за учителями.

Та не легка була справа.

Іно коли наш нарід за морем троха забогатїв, то аж тоді пішли деякі наші священники до них. А де нарід бїдував і бїдує, там

¹⁾ Найперше почали іти наші люди до Бразилії (в Америці) 1870 р. Пізніше стали іти люди до Зєдинених Держав (також в Америці), а найпізніше до Канади (на північ від Зєдин. Держав).

²⁾ В Гоголюлю люди усі вимерли — з великої спеки. Лише одна дївчина лишила ся при житю; 1902 р. привезли ту дївчину тамошні сестри монахинї до Канади. Ось така то доля наших емігрантів.

і тепер сьвященика нема і нарід бідув, що аж жаль згадувати.

А тим часом бразилійська біда дала ся скоро чути в краю від тих, що повернули назад до краю та бачили на власні очі «американський гаразд», і люди трохи здержали ся.

Та що іно трохи успокоїло ся переселене за море, а тут знова отворила ся нова лапка на наших людей... — а іменно переселене до Босни.

Кождий з нас знає, що Босна прийшла під нашого цисара перед 40 роками. Перед тим була Босна під Турком. А мешкають в Босні самі Серби, що є Славянами, як і ми або Польки та говорять мовою подібною до нашої! Жило ся їм під Турком страшно.

(Дальше буде).

Політичний огляд.

Заграниця.

Нове правительство в Туреччині намагає ся робити конець „комітетови для єдности і поступу“, який рядить ся наче правительство. В першій мірі звернуло ся оно проти національних товариств, запоподливо попираних зі сторони молодотурецкого комітету. Тож урядовий дневник царгородского віляету виступає проти товариств о національних назвах з огляду на се, що для добра вітчизни коначно є єдність. В тим помагає правительству своїм впливом генералссімус Магмуд Шефкет. В своїй бесіді до офіцарів заявив він, що військо не повинно належати до ніякої партії, бо се моглоб зашкодити єдности армії. Радив проте офіцарам виступити з партій, до яких они належать. Офіцари другого і третого корпусу виступили вже дійсно з комітету, а офіцари першого корпусу заявляли, що виступлять з него також.

Положене в північній Альбанії є прямо розпучливе. Перший похід проти Альбанців відбув ся з весною сего року під проводом виобразованого в Франції генерала Джавіда-баші. Він покінчив ся збуренем кількох кулів (укріплених домів) альбанських нотаблів і варварскими вчинками зі сторони турецьких жовнірів. Другий похід відбув ся в серні. Одначе покінчив ся він нещасливо для турецького війська, яке мусіло цофнути ся з обави, щоби не попасти ся в неволю люманських Альбанців. Третій похід розпочав Джавід-баша в половині вересня на чолі 11 баталіонів, 18 армат і 4 машинних карабінів. Джавід-баша допускав ся різних жостоких вчинків над безборонними людьми, знищив багато місцевостей. Але тепер піднесла ся проти него людність наче оден муж. Як звісно, поніс він тяжкі страти, а навіть поражене та вернув до Солуня, щоби приготувити ся до нового походу. Між тим в Альбанії кипить. Тисячі жінок і дітей находять ся без даху і хліба, а остра альбанська зима за плечима. Европа не журить ся одначе Альбанцями, які гинуть тисячами хоч протестує проти розстріляня одного анархіста. Молодотурки мордують тисячами Альбанців наче дикі звірята за те, що они бажають мати свої власні школи у власній мові, гостинці і новочасні урядженя, через що легко можна з них зробити миролюбних людей.

З Греції надійшла потішаюча вість, яка сьвідчить про поправу відносин. Грецький військовий заряд звернув ся іменно до компетентних берлінських кругів в справі відпустки для значного числа пруських офіцарів, які малиб удати ся до Греції і заняті ся особливо реорганізацією грецького генерального штабу. З сего вносять, що мабуть не прийде до зміни династії. По скінченю парламентарної сесії має бути розв'язана грецька військова ліга, а заявила ся за сям одна із єї секцій т. зв. македонська секція.

Французький міністер заграничних справ Пішон вважав відповідним, повитати царя Ніколу в часі єго повороту з Італії на доказ, що через зїзд в Раконічі сердечні відносини між Росією і Францією нічого не стратили. Цар видав в честь міністра сніданє, в якім брали участь мін. Ізвольский і бар. Фредерікс. Після сніданя відбув Пішон з Ізвольским конференци-

ю, в часі котрої порушено всі питання європейської політики. Кажуть, що в часі єї конференції прийшло до нового скріпленя французько-російского союзу. Італійський міністер заграничних справ Тітоні заявив співробітникови Petit Parisien, що Росія волить бути в союзі з Італією, злученою з державами середушої Європи, чим ізолованою Італією. Італія буде служити яко звево між Росією а тамтими державами. Президент міністрів Джоліті заявив, що тридержавє буде відновлене. — Після слів міністра Рішона зїзд в Раконіжі мав на цілі удержанє мира і не був звернений проти ніякої держави. Зате французські дневники підносять, що Італію позискано для потрійного порозуміня, через що тридержавє стратило багато на значію.

В Харбїні забито одного з найвизначніших яванських мужів стану і реформаторів, князя Іто. Він прибув потягом, щоби бачити ся з російским міністром фінансів, Коковцевом і в хвилі коли висівши з вагону ішов, якийсь Кореанець стрілив до него і зранив смертельно. Кн. Іто вкоротці помер. Ув'язнений Кореанець заявив, що зімстив ся в єей спосіб за свою вітчизну. Догадують ся, що вчинок сего Кореанця був наслідком змови.

Державна рада.

На засіданю в середу 27. с. м. по пос. Фреселю в розправі над наглим внесенем в справі дорожні промовляв міністер торговлі Вайскірхнер, котрий заявив, що дорожня — поява загальна; подорожіли не тільки пожива, але і всі інші плоди. Одвою з причин дорожня є справедливе підвищенє платі робіникам. Коли підвищенє зарібків наступає по підвищеню ціли поживи, то що властиво мають робити ті, що живуть зі сталих поборів і не можуть спромочи ся на таку сильну організацію, якою розпоряджають робітники? (Оплески на лавах християнсько-супільних послів, — перериваня соціалістів). Справа дорожні заотридала ся тепер ще більше через те, що коли давнійше жалувано ся тільки на дорожню мяса, то тепер подорожіли також хліб, мука і молоко, а рівночасно наступив загальний занепад в промислі і лиха конюнктура з грозою безробітя. Міністер обговорює справу цла на збіже і підносить, що меншає потреба охоронного цла на збіже. Виконуючи ухвали палати, звернув ся бесідник до угорского правительства в справі можливого зниженя збіжевого цла з огляду на гірші жнива. Одначе угорске правительство відповіло відмовно, бо на єго думку в 1909. році годі говорити про лихі жнива. На зріст цін збіжа впливає очевидно також те, що мимо виразного приреченя угорского правительства в Будапешті далі триває термінова торговля збіжем. (Живі признаня). Дорожня мяса грізно збільшить ся в слідуєчїм році з причини зменшеня стану худоби. Міністер висказує бажанє, щоби правительственний начерк в справі для зужиткованя худоби як найскорше увійшов в жите і підносить, що заосмотрене великих мість в мясо не можливе без ввозу битой худоби. Найнижша ціна молока зросла майже о 100%. Найважнішим услівем тривалого розв'язаня всіх того рода справ є утворене організацій витворців і споживників та усунене законного посередництва в торговлі. По промовах пп. Йоганніса, Котляжа, Буржіваля і Горского наради перервано.

Пос. Діаманд запитував про верифікації виборів, проти котрих внесено протести. Президент відповів, що справа буде полагоджена законно.

П. Крой (нім. рад.) в відповіді на позавчешанє запитанє п. Еленбогена заявив, що міністерство залізниць не старало ся дати єму посади старшого резидента. На те п. Еленбоген відчитав тайний акт, з котрого виходить, що такі стараня були.

Відчитано запити, а між ними запит п. Куна (хр. сусп.) в справі карного слідства проти кн. Олександра Радивиля о фалшиву присягу. Інтерпеліянт підносить, що кн. Радивил присяг, що не знає того реставратора у Відні, хоч многі сьвідки ствердили, що єго запрасяженє зізнанє є неправдиве. Державна прокуратурия в

Вадовицях відкинула однак донесене того реставратора проти кн. Радивиля.

На тим засіданє замкнено. Слідуєче відбуло ся в четвер.

Промова посла Н. Василька,*)

виголошена на засіданю буковинського сойму дня 16. жовтня с. р. в справі соймової виборчої реформи.

Високий Сойме! Проект закона, над яким нині веде ся тут так оживлену дебат, може на мій погляд і на погляд моїх товаришів бути епохальним твором в нашій кравській політиці і тому зрозуміло, що в тій справі моя партія вискаже нині свої погляди. Від першої хвилі були ми приклонниками виборчої реформи. Хто знає наш програмовий клич: загальне, рівне, безпосередне і тайне право голосованя, той зрозуміє, що ми сильно і поважно підпвразмо все, що наближує нас до сего ідеалу. Теперішня наша реформа виборча висуває перед нас дальше правило: національний катастер. Ми переконані, що власне через те дійдемо до мира в краю, що се усуне погані борби виборчі з їх деморалізуючими населене придатками, а коли такі наслідки нац. катастру, яких ми надіємо ся, виявлять ся в нашій краю, то сей нац. катастер мусить найти собі дорогу і до Галичини, де мільони наших земляків сподіватись муть по нїм політичного звизволеня. (Голосні оплески).

Національний катастер є для нас першим кроком до національної автономії, в якій ми бачимо вихід і ратунок з теперішних нещасних парламентарних відносин. Без звільненя парламенту від національних спірних квестий не прийде і не може прийти до мира в сій державі (голоси: дуже слушно), а може се стати ся лиш при національній автономії. Се нічо, що сей наш погляд ще висьміває нині дехто. Також загальне рівне, безпосередне і тайне право голосованя було ще недавно утопією. По нас, які сю утопію проповідували, запривязили ся з нею найвищі чинники в державі. Таку саму дорогу передсказуємо і сій нашій ідеї: національній автономії. (Оплески).

Перманентна комісія, яка мала виготовити проект сего закона, мусіла поробити такі трудности, що здавались непоборимі. Пять націй треба було вдоволати. Треба було узглядити теперішний стан посіданя а рівночасно також жаданє широких кругів, які перейшли великий розвій від часу виготовленя старої виборчої ординації. А предсі дійшли ми майже до всіх воляючої постанови. Власне ми, Русини, зложили катастрофи і змодернізованю виборчого управленя великі жертви. В вельми важкім положеню найшли ся ми зглядом заступника жидівского населеня.

Жиди се наші природні союзники. Богача тягне до богачів, бідного до бідних, покривджуваного до покривджених. Думаю, що можу зречи ся нині доказу, що в сій монархії є Русини зв'язані з Жидами спільною боротьбою проти поневоленя в політичїм, соціальнїм і культурнїм згляді. (Оплески). Ті спільні болі злучили представителів обох народів. Але єї злуки не треба так розуміти, як се подобає ся п. тов. Відманови і єго політичним приятелям. Єя злука не є на се, аби охоронювати влюгаві елєменти, будь вони лихварі або інші визискувачі. Власне ми Русини можемо з гордостю вказати на те, що ми перші тут в краю завели в наших повітах для економічної еманципації люду спілки господарські, каси і читальні. Ми, рускі послы ввійшли в борбу з лихварями, не зважаючи на те, що часом найбільші півки лихварські мають заравом найбільше впливу на наших виборців. Однак, так як ми не вважаємо таких лихварів представителями всего жидівского народу, так і Жиди не можуть уважати єї нашої акції зверненої на те, аби дійти до господарської, політичної і просьвітної еманципації наших хліборобів, акцією проти всіх Жидів. З таким нашим поглядом годять ся покликані заступники жидівского народу а передовсім мій особистий і по-

*) З огляду на велику вагу єї справи, подаємо в цілости єю промову.

належить вносити в протягу виспе визначеного 8-днєвного речивця на руки підписаної власти вимірової; зажалєня ті не вздержують однак дальших чинностей урядових а іменїм відбутя важних виборів. Право перегляду згаданих описів прислугувє лише особам до плаченя податку особисто-доходового в оціночнім окрузї Львів-місто обовязуючим і відповідно легітимованим, виготовленє відписів і витягів не є дозволенє; за евентуальні надужитя по мысли §. 246 покликаноґо закона будуть карані. — Ц. к. Адміні-страция податків.

Наука, штука і література.

— По руїнах Запорожа. Перед кількома днями подали ми звіт з відчиту д. Яворницького про козаччину. Описля в київскім українскім клубі відбув ся другий реферат проф. Д. Яворницького на тему: „По руїнах Запорожа“. Проф. Яворницький поставив собі заданє — дати короткий нарис житя на Запорожю. Перш за все він познакомив слухачів, сказатиб так, з географією Запорожа, а потім зупинив ся на адміністративнім подїлі его. Запорожскі землі ділили ся з початку на 8 паланок (кріпость, фортеца), а потім збільшило ся їх ще на дві. Змалювавши адміністративний устрій паланок та давши побутову картинку житя по них, референт зупинив ся трохи на земельнім питанні у Запорожцїв, зазначивши, що кожного року 1. січня вся земля паланок ділиться між всіма членами її. Окрім паланок на Запорожі були Січи, яких відомо нам 5. Так званої Хортицької Січи, на думку проф. Яворницького, не було зовсім, бодай про неї нема ніяких певних історичних матеріялів. Сказавши кілька слів про адміністративний устрій Січи, про старшину козацку, про число братчиків на Січи в ріжні часи її естования, референт подрібнїше зупинив ся на внутрішнім житю єї. Січ запорожска була військове товариство.

Складала ся она з людей всякої народности і релїгії: були тут Українці, Москалі, Поляки, Волохи, Турки, Німці, Французи, Англіїці і т. п. Але кожен, хто вступав до Січи, мусїв неодмінно стати християнином, говорити по українському, додержувати січових звичаїв, слухати кошової старшини і т. п. Серед братчиків запорожских в ріжні часи було чимало визначних людей в західній Европі, які потім полипили свої згадки про Січ. Найголовнїше завданє Запорожцїв була боротьба за волю українського народу, за рівні права громадян, за віру православу і за всіх покривджених та поневолєних національно, соціально чи економічно. Громадскій устрій Запорожської Січи дуже схожий був до устрою північних республік, як от Новгородска. На чолі Запорожської Січи стояла так звана рада, на якій мали однакові права всі козаки, а сила і вплив кожного з них цілком залежали від его розуму і здібностей, а не від якихось привілеїв. Громадске житє на Запорожській Січи розвивало ся крок за кроком, в 16 і 17. столїтях досягнуло свого апогею, а вже потім від ріжних неприхильних заходів московского уряду, вирахованих на загибель Коша, все падало, аж поки 1765. р. й сама Січ трагічно не закінчила свого житя. Нікаве зявище уявляють з себе воєнні засоби Запорожцїв. Зброя у них була всяких виробів; купували они її у ріжних народів і цїнили дуже дорого. Частина їх гармат була чужого виробу; робили також гармати і на самому Запорожю.

Сї останні, ковані обручамі, мають свій власний ориґінальний вигляд. Серед окремих частин війська запорожского визначали ся своєю високою на ті часи технікою ковальники, тоб то сапери, яких робота здобула собі признанє навіть у сучасних воєнних авторитетів. Флота запорожска була значно меншої вартости і складала ся виключно з невеличких байдаків, але они гардаз їм служили підчас баталій на Чорному морі. Приходи запорожских козаків складали ся з платні від московского уряду, з податків „від диму“, з здобутків з війни і прибутків від торгівлі, яку Січ вела з Туреччиною, Грецією, Італїєю і др. Розвиткови торгівлі на Січи дуже допомагали історичні шляхи, що йшли поуз неї. Через приятні природні умови дуже розвилось у Запорожцїв скотарство та рибальство. Табор запорожский був великий і гарний, а коні славили ся скрізь по Европі і дорого цїнили ся. Рибальство козакам давало чималі прибутки, про що свідчить їх приказка: „здобували лимани і бравляли жувани“.

Про освіту Запорожцїв дбали щїро, розуміючи її багу: ставляли церкву, они неодмінно ставили школу і шпиталь. Серед Запорожцїв все була більша половина письменних, а по їх школах, яких було у них кілька типів, вчили люди в добрую освітою та тямущі свого діла. Але окрім людей, що зазнали початкової освіти, було серед Запорожцїв багато й таких, які мали на свої часи досить велику освіту і любили нею похвалити ся, про що свідчать їх листи.

походні щоденники, архіви — словом, все те, що звало ся „секрети війська запорожского“.

Після реферату показано за допомогою чарівної ліхтарні чимало ілюстрацій до того, про що оповідав слухачам референт. До кожного малюнку проф. Яворницький додавав свої поясненя. Малюнки сї зроблено переважно з річий, що тепер переходять ся в катеринославскім музеї імені Поля Ротім дехто з слухачів (О. Левицький, Лисенко, Олена Пчілка і др.) звертав ся до референта за поясненями, які відносили ся до питань, зачеплєних в рефераті. („Рада“).

Телеграми

з дня 28. жовтня.

Відень. На початку нинїшного засіданя палати послів чєскі радикали урядили грїмку демонстрацию проти презид. Паттая.

Одєсса. Цар Микола приїхав ту вчєра вєчєром, а по привитаню его властями всїв на яхт „Штавдарт“ і поїхав до Лївадїї.

Бєрлін. Voss. Ztg. доносить, що межі рєпубликанами Нікараґуа а Сан Сальвадор в середуцїї Америкї вибухла війна.

Париж. Часовиси доносять, що межі Япанїєю а Росїєю не змінять ся відносно тепєр, по убїтю кн. Іто.

Кураційний і дезеровий виноград,

найкрасної якості, з великими ягодами, солодкий, щоденно свїжий з пня, 5 клгр. — 3 К. Мід природний чистий 5 клгр. 6 К 50 с.

L. Altneu, Versecz 4, Ungarn.

89 (12—15)

Для прикрашеня комхат і Читалєхь!

ТАРАС ШЕВЧЕНКО в домовині і МОГИЛА ШЕВЧЕНКА над Дніпром

Картини Сластьона виконані в артист. інституті Анґєрєра у Відні у величині 24+30 см. можна набути в книгарні Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, Ринок ч. 10; за 80 сотиків без пересилки, за 1 К з пересилкою (franco). Прибуток з ровпродажи жертвував радя. Ол. Барвінський на памятник Т. Шевченкови в Київї.

„Przegląd Krajowy“

dwutygodnik polityczny, społeczno-ekonomiczny i literacki o kierunku demokratyczno-krajowym, poświęcony przede wszystkim sprawom kulturalnym Ukrainy.

Передплата „Przegląd-u-Krajow-ого“ вносять в Галичині: річно 18 К, піврічно 9 К, чвєртєрїчно 4 К 50 с.

Адреса Редакції і адміністрації: Київ, Фундуклївска ч. 10, м. 14.

Дяка безженного з добрим голосом і званєм потного співу пошукє зарєз — Уряд парохїяльний в Білинї великій, почта Лука коло Самбора. Зголошеня письменно. 100(2—2)

Лєрепискі листки

в погрудєм Івана Мазєпи можна набувати в адміністрації „Руслана“, в „Сокільскім Базарі“ або в книгарні Тов-а ім. Шевченка у Львові. Прямїрник 6 с.

Бюро учительське і службове

Марї Немчиновскої, Львів, площа Академічна 3.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма

від 16. до 30. жовтня 1909.

Щоденно о 8. год. вєчєр представлєнє в недїлі і свята 2 представлєнє о 4. год. по пол. і о 8. год. вєчєром. Що пятницї High-Life представлєнє. Білєти вчаснїше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

5.500

нотарияльно потверджених свїдоцтв від лікарів і приватних людей дока-зують, що

КАЙЗЕРА

Brust-Caramellen

з трєма яличками.

Найскорше усувають

КАШЕЛЬ

хрипку, замуленє, катар, дихавицю і коклюш.

Пакет 20 і 40 сот. Доза 80 сот.

Дїєтати можна у всїх аптеках.

90 (4—24)

Розклад залїзничих поїздів

важний від 1. мая 1909.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вєчєр	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Тарнова	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновєць	8:05	—	2:05	5:58	9:30
Черновєць	—	—	—	6:40	12:20
Станиславова	5:45	—	—	—	—
Коломиї	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:45	4:25	—	11:00
Пустомит	7:29	11:45	4:25	10:15*	11:00
Самбора	8:00	9:57	2:00	—	9:00
Любїня	8:00	9:57	2:00	9:00	11:45*
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:05	1:15	5:00	9:25	10:10†
Брухович	7:10	10:05A	1:48E	4:50	8:20
Брухович	8:15	12:40	3:27B	5:30†	9:35B
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50
На Підзамчє:					
З Підволочиск	7:01	11:40	2:00	5:15	10:12
Бродів	7:01	—	2:00	5:15	10:12
Курович	—	—	11:19	—	9:39
Винник	8:07	—	11:19	3:26	9:39
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вєчєр	в ночі
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Равєва	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	8:00	11:10
Черновєць	6:10	9:35	—	—	10:38
Черновєць	—	9:10	2:23	—	2:50
Станиславова	—	—	2:50	—	—
Коломиї	—	—	—	6:00	—
Стрия	7:30	—	1:45	6:55	11:25
Пустомит	7:30	10:35*	1:45	6:55	11:25
Самбора	6:00	9:05	—	3:40	10:45
Любїня	6:00	9:05	2:15*	3:40	10:45
Рави рускої	6:14	11:05	—	—	11:35B
Янова	8:20	10:10	1:37†	3:40	6:30
Брухович	7:21	11:05	2:30B	5:50†	8:34B
Брухович	6:14	9:00A	12:41B	3:45	7:10
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15
З Підзамчє:					
До Підволочиск	6:35	11:00	2:31	8:29	11:32
Бродів	6:35	11:00	2:31	8:29	—
Курович	—	7:13	—	2:52	—
Винник	5:44	7:13	1:30	2:52	—

ЗАМІТКА: Поспїшні поїзди печатані товєстим друком. — *) Лише в недїлі і свята від 10/2 до 10/3. А) Лише в недїлі і свята від 1/2 до 3/4. — Б) Лише в недїлі і свята від 1/6 до 2/6. — В) В недїлі і свята а від 1/6 до 2/6 щодєнь. — Г) Щодєнно від 1/7 до 2/8. — З) Лише в недїлі.

